

Protocol dalla radunanza communal digl cumegn da Surses digls 25 d'avregl 2022 (nr. 02-2022)

Li ed oura Sala Grava a Savognin, allas 20.00
Preschaints: 130 votantas e votants
Parsoura: Leo Thomann, mastral
Actuar: Beat Jenal, canzlist

---

1. Bavagnaint ed elecziun digls dombravouschs

Igl mastral benevainta las persungas preschaintas alla radunanza communal. Siva d'ena curta infurmaziun davart igl adiever digl lungatg e la practica da rediger e publitgier igl protocol dalla radunanza communal, constatescha igl mastral tgi la radunanza communal odierna seia neida convocada conform alla constituziun, uscheia tgi ella seia cumpetenta da decider.

Glista da tractandas:

01. Bavagnaint ed elecziun digls dombravouschs
02. Surpiglier la Societad da mantignamaint Salouf cun annullar igl madem mument igls statuts dalla societad e da tot las disposiziuns tgi sa basan sen chels statuts
03. Annullaziun dalla lescha digl anteriour cumegn da Riom-Parsonz pertutgont igl mantignamaint dallas ovras da migliuraziun e tot las disposiziuns tgi sa basan sen chella lescha
04. Contract da dretg da biagier cun Pirmin Cotti pertutgont la parcella da cumegn nr. 9958 (parcella da dretg da biagier nr. 9959), Tgapeter, Mulegns
05. Credit supplementar per la compra da ramplazzamaint d'en auto-stgela d'occaiun per igls pumpiers da Surses: dumonda da credit d'object da CHF 450'000.00
06. Contribuziun da promoziun à fonds perdu da CHF 240'000.00 alla cjo AG per sanar igl hotel Danilo a Savognin
07. Contribuziun à fonds perdu da CHF 263'000.00 alla Nova Fundaziun Origen per renovar igl hotel Löwe a Mulegns
08. «Maletg directiv Surses 2030»: infurmaziun davart igl stadi dalla realisaziun
09. Diverses infurmaziuns
10. Varia

Cunter la glista da tractandas na vignan fatgas nignas objecziuns, uscheia tgi chella vala scu approvada.

Scu dombravouschs vignan proponias ed eligias cun gronda pluralitad Luca Graf, Mitgel Arpagaus, Guido Luzio e Sandra Meier.

---

2. Surpiglier la Societad da mantignamaint Salouf cun annullar igl madem mument igls statuts dalla societad e da tot las disposiziuns tgi sa basan sen chels statuts

Igl mastral preschainta igl affar cun numnar las incumbensas dalla Societad da mantignamaint e la raschung tg'ins veva decidia da sies taimp da fundar ena societad da dretg public per mantigneir las ovras dalla migliuraziun da Salouf. Chella vegia mantignia las ovras scu chegl tgi totga, tuttegna vegigl aint igl decurs digls onns adegna puspe gia do intervenziuns per surdar la societad agl cumegn. Ainfer la societad ins seia pero mai nia da sa cunvigneir. Igl commembers da suprastanza dalla societad da mantignamaint Salouf tgi seian nias eligias igl 2018 vegian gio lò infurmo da star an uffezi angal per ena perioda d'uffezi da treis onns, infurmescha igl mastral.

Per la successiun an suprastanza ins vegia catto nign, uscheia tgi la societad vegia dumando da pudeir surdar la societad agl cumegn. Tenor art. 32 digls statuts dalla societad da mantignamaint seiigl pussebel da dissolver la societad, schinavant tg'igl mantignamaint seia garantia d'en'otra maniera e la facultad vign liquidada conform agl intent. La dissolvaziun dalla societad vegia da neir approvada er digl Uffezi d'agricultura e geoinformaziun digl cantun Grischun. Igl uffezi cantunal seia gio nia infurmo e benevainta da prancepi la midada, precisescha igl mastral.

Cun surpiglier igl mantignamaint dallas ovas da migliuraziun geian tot igls costs da mantignamaint dallas ovas a chint digl cumegn e las antradas da contribuziuns digls possessours scrodan. An chel connex seiigl da menziunar, tgi angal igls cumegns uriunds da Salouf e Riom-Parsoz vegian incasso taxas per igl mantignamaint dallas ovas da migliuraziun. Tar la fusiun digls cumegns ins vegia surpiglia tot las leschas digls anteriours cumegns cun l'incumbensa da harmonisar schi spert scu pussebel las leschas. Considerond igl prancepi digl tractamaint equal, seiigl necessari da surpiglier las incumbensas dalla societad da mantignamaint e d'annullar igls statuts da chella, terminescha igl mastral las sias explicaziuns.

Dalla discussiun na vign fatg nign adiever.

Resultat dalla votaziun:

Sen proposta dalla suprastanza decida la radunanza communal cun 127 vuschs e sainza cuntervusch d'approvar la surpigleida dalla Societad da mantignamaint Salouf antras igl cumegn cun vigour regressiva sen igls 31 da december 2021. Chegl cun la resalva dall'approvaziun digl Uffezi d'agricultura e geoinformaziun digl Grischun e d'annullar igl madem mument igls statuts dalla Societad da mantignamaint Salouf e tot las disposiziuns tgi sa basan chels.

---

3. Annullaziun dalla lescha digl anteriour cumegn da Riom-Parsoz pertutgont igl mantignamaint dallas ovas da migliuraziun e tot las disposiziuns tgi sa basan sen chella lescha

Oter tgi a Salouf, scu santia sot tractanda 2, seia a Riom-Parsoz igl cumegn sto responsabel per igl mantignamaint dallas ovas da migliuraziun. Per pudeir incassar las taxas basignevas digls possessours da fons per far las lavours da mantignamaint, vegia igl cumegn relaschea igl 1 da december 1996 ena lescha davart igl mantignamaint dallas ovas da migliuraziun cun la metter an vigour sen igl 1. da schaner 1997, daclera igl mastral.

Scu gio menziuno tar igl affar precedent valan tenor contract da fusiun per la fusiun digl cumegn da Surses las leschas ed igls reglamaints digls cumegns uriunds per lur territori communal, anfignen tg'igl cumegn da Surses relascha ena nova lescha resp. anfignen tgi las leschas digls cumegns uriunds vignan annulladas.

Siva tgi la Societad da mantignamaint Salouf vegia dumando da surpiglier las sias incumbensas, vegia la suprastanza communal decida d'annullar er la lescha digl anteriour cumegn da Riom-Parsoz davart igl mantignamaint dallas ovas da migliuraziun. Chegl per contanscher igl tractamaint equal davart igl mantignamaint dallas ovas da migliuraziun sen igl antier territori communal.

Siva l'annullaziun dalla lescha vign igl cumegn ad esser responsabel per igl mantignamaint dallas ovas da migliuraziun da Riom e Parsoz. Uscheia geian igls costs da mantignamaint cumplagnamaintg a chint digl cumegn, daclera igl mastral. Igl proprietaris da fons pertutgias vegian da paer nignas contribuziuns ple.

Sch'igl cumegn da Surses viglia relascher pigl avigneir ena nova lescha davart igl mantignamaint dallas ovas da migliuraziun pigl cumegn da Surses, stetta igl mument betg an discussiun. Enqualtgi incumbensas e dueirs seian gio cuntignias ainten la lescha per carar sen veias da fons, prada, gôt ed alps digl cumegn da Surses. En'otra part niro reglada ainten la lescha da fons, alps e pastgiras digl cumegn da Surses, precisescha igl mastral. Chella lescha vigna sottamessa anc chest onn alla radunanza communal per approvaziun.

Dalla discussiun daverta vign betg fatg adiever.

Resultat dallas votaziuns:

Sen proposta dalla suprastanza decida la radunanza communal da cun 125 vuschs e sainza cuntervusch d'annullar la lescha digl anteriour cumegn da Riom-Parsonz davart igl mantignamaint dallas ovras da migliuraziun e da tot las disposiziuns tgi sa basan sen chella lescha cun vigour regressiva sen igls 31 da december 2021.

---

4. Contract da dretg da biagier cun Pirmin Cotti pertutgont la parcella da cumegn nr. 9958 (parcella da dretg da biagier nr. 9959), Tgapeter, Mulegns

Igl affar vign preschanto da Romeo Poltera, parsoura digl departamaint da construcziun. El daclera tgi Pirmin Cotti da Sur dumonda agl cumegn da pudeir acquistiar an dretg da biagier ena surfatscha da 3'527 m² dalla parcella nr. 9958 digl cumegn (parcella da dretg da biagier nr. 5559), Tgapeter, a Mulegns. Chella parcella seia ainten la zona d'industreia digls Mulegns.

Igl contract da dretg da biagier digl anteriour cumegn da Mulegns cun la Fasolini Signorell SA (anterioura Signorell & Jäger) per l'antiera zona a Tgapeter, Mulegns, seia spiro. I seia damai da far en nov contract da dretg da biagier. Las surfatschas vignan scumparteadas da nov, essend tgi er Pirmin Cotti vegia dumando da pudeir surpiglier ena part dalla parcella.

Igl parsoua digl departamaint da construcziun precisascha tg'igl dretg da da biagier vigna concedia per ena dirada da 60 onns ed igl tschains vigna calculo tenor la furmla: surfatscha x valeta da basa x tschains. La valeta da basa corresponda alla valeta digl taragn (valeta commerciala tenor stema uffiziala) e vign redutgeida sen 4/5. Per fixar igl tschains vigna considero igl tschains publitgia dalla Banca cantunala grischuna per hipotecas digl martgea monetar cun ena dirada da 3 onns. A chel tschains vigna aggiunto ena reserva dad 1% per cumpensar eventualas fluctuaziuns futuras. Uscheia vigna fixo aint igl contract en tschains minimal da 2% ed en tschains maximal 7%.

La cunsigna dalla surfatscha an dretg da biagier succeda aint igl rom dallas pusebladads d'utilisaziun tenor igl urden da biagier an vigour scu piazza da preparar gera e da deposit scu er per eriger eventuals stabilimaints industrials, p.ex. luvratori, halla da fabricaziun, magasign ed oter ple, infurmescha Romeo Poltera.

Igl ratschaveider digl dretg da biagier vegia tenor las disposiziuns dalla lescha da biagier e digl plan da zonas digl anteriour cumegn da Mulegns igl dretg d'eriger, mantigneir e manar sen la parcella da dretg da biagier stabilimaints industrials incl. igls indrezs da menaschi necessaris e las lengias d'affluenza. Pinavant possa el duvrar las parts dalla parcella da dretg da biagier tgi seian betg surbiageidas scu sulom per igl menaschi digls stabilimaints industrials e scu piazza da deposit.

Dalla discussiun na vign betg fatg adiever.

Resultat dalla votaziun:

Sen proposta dalla suprastanza decida la radunanza communal da cun 129 vuschs e sainza cuntervusch da conceder a Pirmin Cotti igl dretg da biagier per ena surfatscha da 3'527 m² dalla parcella da cumegn nr. 9958 (parcella da dretg da biagier nr. 9959, Tgapeter, Mulegns), tenor las cundiziuns menziunadas souras.

---

5. Credit supplementar per la compra da ramplazzamaint d'en auto-stgela d'ocasiun per igls pumpiers da Surses: dumonda da credit d'object da CHF 450'000.00

Igl affar vign preschanto da Giancarlo Torriani, parsoura digl departamaint da siertad publica. El daclera tgi tenor incumbensa dalla Sieranza d'edifezis digl Grischun vegian igls pumpiers da Surses tranter oter la funcziun d'ena basa da pumpiers cun auto-stgela. Igl auto-stgela actualmointg an funcziun vegia gio 32 onns da sarvetsch e tar la davosa inspeziun tar la controlla da vehichels a motor ins vegia catto divers donnas da ravetna, tgi pertotgan betg angal parts alla surfatscha, mabagn er parts da sustign.

Ozande seiigl mianc ple pussebel da s'imaginar igls pumpiers sainza en auto-stgela. Agl cass d'evenimaint vegia chel vehichel ena rolla impurtanta per salvar vetas. La compra da ramplazzamaint per igl auto-stgela existent seia en zap necessari per garanteir an futur la prontezza all'acziun.

Per la compra digl auto-stgela d'ocasiun vigna applitgeida la lescha da submitsiun, daclera Giancarlo Torriani. La submitsiun succeda cun la resalva dall'approvaziun digl credit dalla radunanza communal e dalla garanteia da subvenziuns e l'approvaziun dalla Sieranza d'edifezis digl Grischun. Chella vegia mess an vista ena contribuziun da 50% digls costs imputabels da max. CHF 450'000.00. Offertas tgi surpissan igl plafunamaint da costs vignan exclusas dalla submitsiun.

Sen la suletta dumonda or dalla radunanza tge tgi capeta cun igl auto-stgela actual rasponda igl cumandant da pumpiers tgi chella firma tgi possa vender igl auto-tgela nov vegia da piglier anavos igl vehichel acutal cun screiver bung en importo agl cumegn. Quant tg'ins survigna pigl igl auto-stgela actual seia betg ancunaschaint.

Resultat dalla votaziun:

Sen proposta dalla suprastanza decida la radunanza communal cun 123 vuschs cuner 2 vuschs d'approvar igl credit supplementar brut da CHF 450'000.00 per la compra da ramplazzamaint d'en auto-stgela d'ocasiun per igls pumpiers da Surses.

---

6. Contribuziun da promoziun à fonds perdu da CHF 240'000.00 alla cjo SA per sanar igl hotel Danilo a Savognin

Igl petent Oliver Bühler vegia cumpro igl november 2021 igl hotel Danilo. Per la compra vegia el fundo la cjo SA e per igl menaschi seia neida fundada la cjoo SA, infurmescha igl mastral.

Tenor las indicaziuns digl petent seia igl hotel da prancepi mantignia bagn. Tuttegna seiigl necessari da renovar diversas parts digl bietg. Igl onn 2021 ins vegia renovo e davert la discoteca. Chest onn ed igl onn tgi vigna, seian preveidas las suandontas lavours: la renovaziun dallas terrassas, igl ramplazzamaint dalla reit IT, igl ramplazzamaint digl indrez d'alarm d'incendi, la renovaziun dallas tgombras (bogns, palantschias, mobigliar, pictour) scu er la transformaziun dalla clavadeira (ustareia 1. plang). Las investiziuns totalas dallas lavours da renovaziun incl. igl acquist digl hotel Danilo montan tenor las indicziuns digl petent a CHF 4'800'000.00, infurmescha igl mastral.

Per la suprastanza e la Turissem Savognin Bivio SA seiigl impurtant tg'igl hotel Danilo cun las sias 30 tgombras cun 60 letgs vigna mantignia.

La contribuziun da promoziun vigna concedeida tenor las directives davart la promoziun da hotels e da menaschis d'alloschamaint cun letgs administros digl cumegn da Surses. Cun eir or d'ena somma d'investiziun da 4.8 miu. francs (incl. la compra digl hotel) preveia la suprastanza da conceder alla cjo SA ena contribuziun da promoziun unica à fonds perdu da max. CHF 240'000.00, vot deir 5% dalla somma d'investiziun, per sanar igl hotel Danilo. Schi la somma d'investiziun vess d'esser pi bassa tgi preveida, sa redutgescha la contribuziun correspondentamaintg. Fiss la somma d'investiziun pi ota, rastess la contribuziun tar max. CHF 240'000.00, precisescha igl mastral.

Dalla discussiun daverta vign betg fatg adiever.

Resultat dalla votaziun:

Sen proposta dalla suprastanza decida la radunanza communal cun 117 cunter 4 vuschs da conceder alla cjo SA ena contribuziun da promoziun unica à fonds perdu da max. CHF 240'000.00 per sanar igl hotel Danilo a Savognin.

7. Contribuziun à fonds perdu da CHF 263'000.00 alla Nova Fundaziun Origen per renovar igl Post Hotel Löwe a Mulegns

La Nova Fundaziun Origen vegia inoltro ena dumonda da sustign per las lavours ve digl Post Hotel Löwe. L'avertura temporara digl hotel la stad 2021 vegia procuru per passa 23'000 visitaders agls Mulegns, tgi vegian fatg part a visetas guidadas, referats ed occurrenz. Chel grond interess vegia confirmo l'intenziun dad Origen da renovar igl hotel da maniera estendeida e d'igl darveir scu hotel da cultura, daclera igl mastral.

Igl aton 2019 vegia la Nova Fundaziun Origen acquisto igl hotel Löwe a Mulegns ed instrado lavours da sanaziun cumplexivas. La renovaziun cumpeggia la sanaziun digls tetgs e dallas fatschedas, la sbuada dalla tgadafi decadenta, la furmaziun dallas tgombras, la renovaziun digls salvs publics (sala blava, steiva digl Liun, salon, ustareia), l'installaziun dalla tgadafi nova, l'installaziun digl scoldamaint da pellets nov, la construcziun da parcadis novs e la sanaziun dalla tgesa da posta scu recepziun digl hotel. Igl costs totals dalla renovaziun digl Post Hotel Löwe montan tenor infurmaziun dalla Nova Fundaziun Origen a CHF 5'260'000.00, daclera igl mastral.

La suprastanza communal benevainta igl project dalla Nova Fundaziun Origen, accentuescha igl mastral. Igl hotel dispona d'ena structura architectonica ed istoric-economica ordvart preziosa, per la quala i renda da s'angascher. Ultra da chegl possa igl Post Hotel Löwe puspe daventar en impurtant motor social ed economic an Surses ed i vignan stgaffeidas radond 15 plazzas da labour Scu gio tar igls projects passos collaborescha Origen puspe da moda strètga cun igls mastirants locals per renovar igl hotel. Gio oz seian partecipadas 17 interpresas da Surses allas lavours da renovaziun. Igl volumen dallas lavours an favour dalla mastranza locala cumpeggia ples milliuns francs.

La contribuziun da promoziun vigna concedeida tenor las directivas davart la promoziun da hotels e da menaschis d'alloschamaint cun letgs administros digl cumegn da Surses, daclera igl mastral. Cun eir or d'ena somma d'investizun da 5.26 milliuns francs preveia la suprastanza da conceder alla Nova Fundaziun Origen ena contribuziun da promoziun unica à fonds perdu da max. CHF 263'000.00, vot deir 5% dalla somma d'investiziun per sanar igl hotel Löwe. Ainten la somma d'investiziun seia la compra digl hotel betg cumpigleida percheigl tgi lez import seia gio nia risguardo tar igl project «Salvar Mulegns».

Vess la somma d'investiziun d'esser pi bassa tgi preveida, sa redutgescha la contribuziun correspondentamaintg. Fiss la somma d'investiziun pi ota, rastess la contribuziun tar max. CHF 263'000.00, precisescha igl mastral.

Dalla discussiun daverta fon quatter votantas e votants adiever. Tranter oter vign dumando sch'igl hotel vegia propi parchegios avonda tenor prescripziuns ed i vign crititgia tgi dalla vart dalla suprastanza vigna fatg tot per Origen, perfign ena farmada da posta e spusto en trafo. I detta cunfegns an chegl tgi pertotga igl sustign per Origen ed ansomma seia igl antier cunfar dad Origen betg transparent. *Igl mastral* peglia posiziun tar las diversas dumondas e ranfatschas.

Resultat dalla votaziun:

Sen proposta dalla suprastanza decida la radunanza communal cun 82 vouchs cunter 37 vouchs da conceder alla Nova Fundaziun Origen ena contribuziun da promoziun unica à fonds perdu da max. CHF 263'000.00 per renovar igl Post Hotel Löwe a Mulegns.

---

08. «Maletg directiv Surses 2030»: infurmaziun davart igl stadi dalla realisaziun

Suprstant Adrian Ballat infurmescha da moda concisa davart igl stadi dalla realisaziun digl maletg directiv Surses 2030:

- Barat d'infurmaziun cun la populaziun: ins vegia introduia "l'oura da consultaziun" per la populaziun dallas singulas vischnancas. Cun la populaziun da Bivio, Sur, Mulegns, Marmorera, Tinizong, Rona, Riom e Parsonz ins vegia gio fatg talas discussiuns.
- Communicaziun transparenta: ins vegia fatg ena pagina d'internet per infurmar davart igls divers projects d'investiziun.
- Turissem: per igl project dallas plazzas da sport a La Nars, Savognin, ins vegia gio pudia conceder la lubientscha da biagier. Ins seia aint igl plan da termins per la realisaziun.

- Project Pumptrack: igl project vigna termino aint igl decurs digl onn current.
- Luvratori communal: ins ò pudia fixar igl li per igl nov luvratori. Ossa ins ò per mangs da far las tractativas da compra per igl areal a Grava, Cunter.
- Local da pumpiers e sala polivalenta Bivio: las lavours per sanar e transfumar la tgesa da scola a Bivio an sala polivalenta e local da pumpiers èn neidas surdadas.
- Tgesa da scola primara a Grava: la concorrenza d'architectura per la tgesa da scola nova a Grava è nia instrado. Las proximas emdas vignan igls projects inoltros evaluos dalla giuria installada. Igl zarcladour pò la populaziun piglier invista digls projects.
- Participaziun dalla giuventetna: igl cunsegl da scolars è gio nia fundo. Igl giovens seian fitg mutivos da sa participar activamaintg e da purtar aint ideias.

09. Diverses infurmaziuns

Igl mastral infurmescha:

- tg'igl cumegn organischescha betg igl transport allas radunanzas communalas. Sen dumonda ins vigna ad ampruar da coordinar la purscheida per carar an cuminanza alla radunanza communalada ed anavos.
- tgi seia scumando da carar ed eir sur igls pros durant igl taimp dalla vegetaziun davent digl 1. da matg anfignen igls 30 da settember. I seia impurtant da piglier risguard den igls basigns dall'agricultura.
- davart las votaziuns federalas digls 15 da matg 2022
- davart las elecziuns dalla regenza grischuna e digls deputos aint igl cunsegl grond igls 15 da matg 2022.
- davart igls termins dallas radunanzas communalas e digls cumegn d'urna Surses igl onn 2022.
- davart igl sarvetsch d'infurmaziun gratuit per SMS per infurmar la populaziun an cass d'evenimaints.

10. Varia

Sot chella tractanda inoltrescha donna Yasmine Bastug la moziun cun l'incumbensa alla suprastanza da tschartger ena soluziun per migliurar la participaziun allas radunanzas communalas.

Igl mastral peglia ancunter chella moziun cun precisar tgi vigna voto pir tar la proxima radunanza communalada davart la dumonda sch'ins viglia declarar la moziun scu relevanta u betg. Igl madem mument daclera el tgi la dumonda davart las radunanzas communalas resp. cumegn d'urna vigna tracto cun la revisiun dalla constituiun communalada. Chella revisiun ins vegia gio instrado e stoptga neir sottamessa allas votantas ed agls votants anc igl 2022.

Cuncheigl tgi dat nigns oters votums sera igl mastral la radunanza communalada allas 21.45 cun angraztger per la participaziun.

El renda attent tgi siva la radunanza vignan a sa preschentar la candidata ed igls 3 candidats da Surses per l'elecziun aint igl cunsegl grond ed anveida igls preschaints da profitar dalla caschung per sa lascher infurmar or d'amprem mang.

Tinizong, igls .....

Igl mastral:

Igl actuar:

Leo Thomann

Beat Jenal